Барыы дойдулар пролетарийдара, холбоҕут!

САХА ОЛОХ

Хаҕыат 1931 сыл ааҥынньы 15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 11 (6147) | 1985 сыл. Тохсуньу 24 күнэ ЧЭППИЭР | Сыаната 3 харчы.

КАДРДАР КВАЛИФИКАЦИЯЛАРЫН ҮРДЭТИЭХХЭ

ССКП КК уонна СССР Министрдэрин Совета «Агропромышленнай комплекс салайар кадрдарын уонна специалистарын квалификацияларын үрдэтиннэ салгыы туһаайыллыбыт» уураахтары ылынныылар.

Уураахха партийнай, советскай, хозяйыстыбаннай органнар тыа хаһаайыстыбатын уонна агропромышленнай комплекс атын салааларын салайар кадрдарын уонна специалистарын квалификацияларын үөскүннэрэр үрдэтиигэ биллэр-көстөр үлэни ыытыллара бэлиэтэннэ. Институттар, факультеттар, оскуолалар итиэннэ курстар системаларын тэриллиннэ, олорго сыл ахсын колхозтар, совхозтар уонна атын предприятиелар итиэннэ тэрилтэлэр 250-та тыһыынча салайар үлэһиттэрэ уонна специалистара бэлэмнэниини итиэннэ квалификацияны үрдэтиини бараллар.

Болдьоҥо итии тэҥэ квалификацияны үрдэтии олохсуйбут система партия Кинин Комитетын билиҥи кадровай политика боппуруоспарыгар ыйыллыбыттан үөскээн тахсар кердбүлүөрдэ итиэннэ соруктарга өссө да толору эппиэттэһэргэ туһаайыллыбыт. Агропромышленнай комплекс салайар кадрдарын итиэннэ специалистарын квалификацияларын үрдэтэр үөрэх заведениелэрин билиҥи систэмэ олохтоммут периодичнайдык итиэннэ үлэһиттэр бары категорияларын үөрэҕиннэ толору хабыллыы хааччыйбат. Үөрэх процесын тэриллиэҥэ бэдэҥ итэҕэстэр баалаллар.

ССКП Кинин Комитета уонна СССР Министрдэрин Совета Компартиялар КК-рын уонна союзнай республикалар Министрдэрин Советтарын, туһаайыллыбыт министерстволарын уонна ведомстволарын, партийнай уонна советскай органнарын агропромышленнай комплекс систематын салайар кадрдарын итиэннэ специалистарын квалификацияларын үрдэтиини салгыы туһаайыллыбыт быһаччы дьаһаллары ыытан оҥоролорутар уонна олохтоох киллэрэллэриҥэр сорудахтаатылар.

Агропромышленнай комплекс управлениетын республикаларгаа ҕы үрдүкү оскуолаларын тэрийэр наадалаарыгар билиҥилиннэ. СССР Министельхозун тыа хаһаайыстыбатыгар управлениетын үрдүкү оскуолата Агропромышленнай комплекс управлениетын Бүтүн Союзтаары үрдүкү оскуолатыгар уларытыллан тэриллэр.

Колхозтарга уонна совхозтарга, тыа хаһаайыстыбатын атын предприятиеларыгар уонна тэрилтэлэриҥэр үлэлиир тыа хаһаайыстыбатын бородуукпутун сорох туоннаалаабын, хараҥа итиэннэ астаабын технологспециалистарын квалификацияларын үрдэтии, бырадыыла курдук, агропромышленнай комплекс туһаайыллыбыт министерстволарын уонна ведомстволарын квалификацияны үрдэтэр үөрэхтэрин заведениеларыгар ыытыллара олохтоно.

Агропромышленнай комплекс систематын салайар кадрдарын уонна специалистарын квалификацияларын үрдэтэр үөрэх заведениеларын материальнай-техническэй базаларын бөҕөргөтөр дьаһаллар бэлиэтэннилэр.

ССКП Кинин Комитета уонна СССР Министрдэрин Совета салайар үлэһиттэр уонна специалистар квалификацияларын үрдэтиини салгыы туһаарга уонна хаачыстыбатын үрдэтэргэ наадалаах бары дьаһаллар ылыллыахтара, ССКП КК нам ыйынаары (1982 с.) уонна тыа хаһаайыстыбатын итиэннэ агропромышленнай комплекс атын салааларын интенсификациялаһыныгар уонна СССР Аска-уолга программатын олохтоох киллэриигэ туһаайыллыбыт кэнники Пленумнарын уураахтарыгар туруоруллубут соруктары толоруурга киллэр активнайдык кыттыылара хааччыллыара диэн эрдэ биллэрдилэр.

(ССТА).

БИИР САНААНАН

Уокурукта аҕы быыбар комиссиятын мунньаҕа

1985 сыл тохсуньу 22 күнүгэр Майа сэлиэнньэтигэр РСФСР уон биирис ыҥырылаах Верховнай Советын быыбарыгар 973 №-дээх Приленскайдаары быыбардыыр уокурукпаабы быыбар комиссиятын мунньаҕа буолла.

Мунньаҕы комиссия председателэ В. Н. Атласов аста. Кинин РСФСР уон биирис ыҥырылаах Верховнай Советын быыбарыгар 973 №-дээх Приленскайдаары быыбардыыр уокурукка депутаккаа кандидатынан «Якутголото» холбоҕук «Джугджурзолото» хайа-байытар комбинатын Нежданинскайдаабы рудничнай рабочайдарын, инженернай-техническэй үлэһиттэрин уонна сулуспалаахтарын коллективынан туруорулуннубут ССКП обкомун иккис секретаря **Марат Павлович Губкин** бу уокурукка баллотировкаланарга собулаанын биэрбитин туһунан ыйытыннардэ.

Комиссия чилиэнэ Нам оройуонунаабы тыа хаһаайыстыбатын управлениетын старшай мелиоратора В. Н. Лукинов РСФСР Верховнай Советын быыбарыгар 973 №-дээх Приленскайдаары быыбардыыр уокурукка депутаккаа кандидатынан таһаарыс Марат Павлович Губкины регистрациялыырга этии киллэрдэ. Итии этиини ойоон мунньахха тыл этиллэр: Томпо оройуонунаабы 6 №-дээх союзнай магистральнай сибээс уонна телевидение техническэй узелын 1 №-дээх инженернай-техническэй сыаарын начальника В. М. Реуцкай, Амма оройуонунаабы сибээс узелын телефонистката В. В. Шушкова.

Уокурукпаабы быыбар комиссията РСФСР уон биирис ыҥырылаах Верховнай Советын быыбарыгар 973 №-дээх Приленскайдаары быыбардыыр уокурукка баллотировкаланарга туруоруллубут **Марат Павлович Губкины**, 1934 сыллаахха тэрээбут, ССКП чилиэнин, Якутскай куораттаа олохтоох, ССКП Саха уобаластаабы комитетын иккис секретарын РСФСР Верховнай Советын депутатыгар кандидатынан регистрациялыырга биир санаанан уураах ылынна.

М. ВИНОКУРОВ.

С. Н. Маркин—депутаккаа кандидат

Бааһаа Саха АССР Верховнай Советын быыбарыгар 124 №-дээх Чурапчытаабы быыбардыыр уокурук комиссиятын мунньаҕа буолла. Оны комиссия председателэ Ф. Н. Иванов аста.

Бастаанан тыл ылбыт Чурапчы орто оскуолатын учуутала А. И. Федотова бу уокурукка баллотировкаланарга собулаанын биэрбит Саха АССР Министрдэрин Советын Председателэ **Сергей Николаевич Маркины** депутаккаа кандидатынан регистрациялыырга этии киллэрбитин комиссия чилиэннэрэ—олоҥу-дьаһаҕы хааччыйыы управлениетын таҥас кырыйааччы мастара А. П. Иванова, «Якутсельстрой» мехучастогын бригадьыыра В. П. Михайлов истиҥник ойоотулэр.

Уокурук комиссията Саха АССР Верховнай Советын быыбарыгар 124 №-дээх Чурапчытаабы уокурукка депутаккаа кандидатынан 1926 сыллаахха тэрээбут, ССКП чилиэнэ, Якутскай куораттаа олорор, Саха АССР Министрдэрин Советын Председателэ **Сергей Николаевич Маркины** регистрациялыыр туһунан уураах биир санаанан ылынна.

С. ПОПОВ.

ЧУЛУУЛАР АА'ТАНАЛЛАР

Оройуон сельскэй Советтарын депутаттарыгар кандидаттарынан туруорулуннулар:

Мугудай сельсоветыгар—тракторист **Алексей Васильевич Коркин**, сылгыһыт **Николай Алексеевич Терютин**, сельсовет исполкомун председателэ **Мария Даниловна Кроннякова**, сүөһүчүт **Ирина Дмитриевна Петрова**.

Чурапчы сельсоветыгар—21 №-дээх уокурукка гостиница сэбиэдиссэйэ **Татьяна Егоровна Шамаева**, 26 №-дээх уокурукка **Попов Вячеслав Егорович**.

Болугур сельсоветыгар—пекарь **Агафья Николаевна Белолюбская**, тракторист **Семен Николаевич Игнатьев**, «Мыҥдаҕаайы» совхоз кылаабынай агронома **Василий Константинович Ефремов**, совхоз Болугурдаабы отделениетын бригадьыыра **Василий Николаевич Созонов**, сельсовет исполкомун председателэ **Михаил Михайлович Диодоров**.

ЧУРАПЧЫ УОННА НЕРЮНГРИ ЛАУРЕАТТАРА

1984 сылга социалистическай куоталаһыы кыайыылаахтарыгар—норуот хаһаайыстыбатын бастыҥ үлэһиттэриигэр Чурапчы оройуонун уонна Нерюнгри куорат лауреаттарын аатаара инэрилиннэ.

Хаҥас сиэмэкка: Чурапчы оройуонун лауреаттара (үөһэттэн) —«Якутуголь» производственнай холбоҕук материальнай-техническэй хааччыйыыга управлениетын ыстатын болуотунньуга **Семотрусов Николай Андреевич**, «Дальстальконструкция» управление «лесгардарын бригадьыыра **Цехнистро Иван Гаврильевич**, Саха сирин Сэбиэдиссэйдээх оҥоһуу комплекс тутуутун дирекциятын кини баһылык комплекснай бригадатын бригадьыыра **Фридман Юрий Львович**.

Уҥа сиэмэкка: Нерюнгри куорат лауреаттара (үөһэттэн) —Субуруускай аатынан совхоз тракториста **Федоров Гаврил Афанасьевич**, «Чурапчы» совхоз сылгыыта **Собакин Дмитрий Игнатьевич**, «Мугудай» совхоз маанныыкыта **Оконешников Никифор Иванович**.

П. ОКОНЕШНИКОВ фотолара.

„Якутмелиоводстрой" мехучастогын 1985 сылга СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ ЭБЭҺЭЭТЭЛИСТИБЭТЭ

—ССКП КК алтыныыгаабы (1984 с.) Пленумун уураахтарыгар салайтаран үлэ оҥорон таһаарыыны былаанныыбыттан 1 бырыыбан үрдэтэн тутар-тэҥэр үлэлэр сылларын быыбаннарын сэтиннэн 1 күнүгэр толоруохпут, ол иҥэр:

—Улуу Кыайыы 40 сылын туолуутун, В. И. Ленин тэрээбүтэ 115 сылын көрсө тутар-тэҥэр үлэлэргэ бэлиэтэммит 4 ыйдаабы сорудаҕы 40 тыс. соли. аһарыахпыт;

—Мыҥдаҕаайыга 1 №-дээх объекта 86,2 гектардаах уонна Молугуттэ 410,2 гектардаах сиэмэрдиллэр сирдэри оҥорон «чучуҥэй» сылларга туттарыахпыт;

—сыл аҥыс ыйдаабы былаанныгар сталановскай хамсаатыны 50 сылын көрсө толоруохпут;

—сылга баайыыларын үлэҕэ киллэрии культурнай-техническэй үлэлэриҥэр быыбаннары толоруурга улахан күүһү уонна болуомтону ууруохпут;

—сыл устата 3 тонна дизельнай уматыты, 1 тонна бензини, 5000 киловаттчаас электроэнергияны, 30 гектокалорийны кэмчилиахпит. Кэмчиллиэммит уматыктарыгар, сырьеҕар 2 күн үлэлиэхпит.

ХАС БИИРДИИБИТ ПАТРИОТИЧЕСКАЙ ИЭҺЭ

Урут нөмөлөнөрилиэ бөлөхтөөх нурдук, аастыт субустаба 1984 сылга социалистическай куоталаһыы кыайыыпаахтарын — норуот хаһаайыстыбатын бастыҥнарын ороҕуоннаабыт слета буолбута.

Слениэ «1985 СЫЛ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ ЭБЭҺЭЭТЭЛИСТИБЭЛЭРИН УОННА ПЯТИЛЕТКА БҮТҮННҮҮТҮН СОРУДАХТАРЫН ТОЛОРУУ — ХАС БИИРДИИ КИҺИ ПАТРИОТИЧЕСКАЙ ИЭҺЭ» диэн дакылаатты ССКП райкомун бастаны секретара таб. И. П. ЛИСТИНОВ оҥорбута.

Дакылаатчыт ороҕуон норуотун хаһаайыстыбатын бастыҥнарын слета уон биириҥ пятилетка түмүгүнэйиннээх сылын быыстарын уонна эбэһээтэлистибэлэрин, пятилетканы бүтүннүүтүн ситиһилэхтик толоруута дьыл бастакы күннэриттэн күүрэннээх үлэ тэнийбит, РСФСР уонна Саха АССР Верховнай Советтарын итиннэ олохтоох Советтар быыбардарыгар бэлэмнээннэ кэчигэр ыытыллыбыттарын бэлиэтиир.

Аастыт сылга совхозтарга хаһаайыстыбаны бородуукуһуйаны оҥоруу былаана 420 тыс. солк. аҕарылынна. Итиҥ 1983 сылтан 1 мил. 240 тыс. солк. ордук. Биир үлэһит сыл устата бородуукуһуйаны оҥоруута 436 солк. албатилиннэ. 1.700 тыс. солк. барыс ылылынна, Совхозтар пятилетка түөрт сылын сорудахтарын аккаастаан 609, ыччаттаан 1728, хорутуоннуйга 40 тоннаттан, туулаахха 63 тыс. солк. аҕаран ыһыллар. Оттон ойуурдуоҥ аҥыгар 153 тонна ыастаах хаалбыттар.

Социалистическай куоталаһыы ыытылыыта Субуруускай аатынан совхоз, урукку сыллардааҕы нормаларын ааҕыллаан, сүрүн бөдөҥсүтүү сүөһү ыччатын хаачыстыбаннай көрдөрүүлэрин туоруурбута. Ол түмүгэр, кулун делевой тахсыыта 91,7 бырыһыанныгар, ыынырга 76,8 бырыһыанныгар тиэрдиллиннэ, оттоохун уонна сиилэйи ууну былаантан аҕарылыннылар. Оттоохуҥна уонна сылгы ыччатыгар биригээдэйэн бөдөрөөт сөптөөхтүк киллэриллиннэ. Үлэ барыта салаалардыгар бастайаннай саставтаах алын коллективтар баар буолуулар. Партком уонна профком үлэ салааларыгар социалистическай куоталаһыыны кохтоохтук тэрийдилэр, түмүктэрин үлэһиттэргэ туга тиэрдэн ыыллар. От үлэтигэр ыытыбыт хас биирдии тракторга 192,5 тонна от хаҥыллыннэ. Итиҥ ороҕуон орто көрдөрүүтүттэн 26,5 тоннаттан ордук. Совхоз калин икки сылга сүөһү ыччатын производственнай бааҕын туоруурга, сүүрүһүттэр олорор дьиэлэрин тутуурга албах үлэни ыытта.

Оттон «Мыҥдаҕаайы» совхоз партийнай тэриллэрэ, специалистара совхоз тэриллиэҕиттэн бааһына үлэтигэр сөптөөх суолтаны биэрэн общественнай сүөһүнү үөскүүр хаачыстыбалаах аҥылыгынан толору хаачыйар буоллулар. Сиилэстиэнэр культуралары үөрэнэргэ бастайаннай саставтаах ордук түмүктэри ситиһар звеноолар уоскэтиллэр. Бөдөрөөтөйөн үлэлээйии ордуктара дьиҥнээхтик ойдоҕоон эрэр. Совхоз үүтү государствоҕа атыылааһын былаанын 165 тоннаттан аҕарда, туттарбыт сүөһүгүн ороо ыйаанына 339 кг тэҥнэстэ. Биир үлэһит оҥорон таһаарыыта ыраанаан сылланыытаабар 751 солкуобайынан үрдээтэ. Итиҥ ороҕуон хайа да совхоһуналлар ордук.

Отделениелэр социалистическай куоталаһыыларыгар кыайыылаах Мугудай отделениета уон биириҥ пятилетка түөрт сылын ааҕыгар мэлдьи бастакы эмиэстэрэ ыллан кэлэр. Мугудайдар сиилэстиэнэр ыччатын кистэлэҥэ туохханый? Туох ханнык ньымаҕа, партийнай тэриллэ, отделение сэбилэтэ, специалистар, нэһилиэк интеллигенцията ССКП КК бэс ыйынаадыы (1983 с.) Пленумун ааҕыыларынан салайтаран сүүрүн бөдөҥсүтүүнү үлэһиттэр, ордук ыччаттар, ортолоругар интэр үлэни сөптөөхтүк туруорбуттара буолар. Отделение, нэһилиэк сирэй салаалаччылара барыа пропагандистар, агитаторнаан үлэлээ активнайдык кытталлар, дьаһалларга партийнай, политическай суолтаны биэрэн тус бэйэлэриннэн сылдьаллар. Ол түмүгэр үлэ көрдөрүүлэрэ эрийэ-дэхси ордук буоллаллар, ый аайы үөһээллэрэ халыҥнаабаттар.

16 ыаннык фермалартан Эрилик Эристиин аатынан совхоз «ЫБСЛКС 60 сылыа» ферма коллектива биирдии фуражнай ыыхтан 2577 кг ыан кыайыылаҕынан тарыста. Ферма коллектива уһун сылларга ордук кирбиилэри ситиһэр, эдэр ыччаттары коммунистическай үлэ кыбатыгар ыытыы дьиҥнээх оскуолатынан буолла.

Бахсы саһылы интэччилэрэ, Болтоно сүөһүнү уотааччылара уонна келенен-илиннэн отточчулара ханнык сылларга иннилэрин биэрэ иликтэр. Киниилэртэн сүүрбэтэн тахса сыл В. П. Седалищев II салаббыт кело-илии звенота 7 төгүл республика, 10 төгүл ороҕуон чемпионун, рекордсменын аатын ылла. Биир кэрэхсэбиллээҕэ коллектив уонтан тахса арыгы ухханыгар ылларан ороҥ уолаттары үлэлээ, олохтоох иитэ, киһи оҥорторуо. Өр сылларга таһаарылаах үлэтинэн Седалищев В. П. II республика Норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитин аатын ылла.

Ороҕуон совхозтарыгар аастыт сылга, сезоннай үлэлэри киллэрэн туран, 80 алын коллективтар коллективнай бөдөрөөтинэн үлэлээтилэр. Бөдөрөөттэйин ордук производственнай түмүктэри биэрдэ. «Мыҥдаҕаайы» совхозка Николаев Г. Д. салайар 4 киһилээх ордук үүнүү звенота дуоҕабарын таһынан 186 тонна бурдуку биэрэн эбии 2767 солк. аҕыста. Итиҥ совхоз сиилэстиэнэр звенота (Иеев Д. М.) 2062 тонна сиилэйи уган хамнаһыгар эбии 5168 солк. ылла, «Чурапчы» совхозка И. Д. Барашков звенота сиилэстээйин былаанын балтараа бүк толордо. Сылгы интэриэнэр 8 звено бөдөрөөттэйин үлэлээбиттэн М. С. Толстоухов (Мугудай) 4 киһилээх звенота торуоҕу ылыыга бөдөрөөт дуоҕабарыгар кирбит сорудахтан 44 кулупунан аҕарда.

Өс гынан баран коллективынан бөдөрөөттэйин тэрээһиниэнэр интэрэстэр баалаллар. Итиҥ ордук Карл Маркс аатынан, Субуруускай аатынан совхозтарга сыныаннаах. Эрилик Эристиин аатынан уонна «Чурапчы» совхозтарга үүнү ыаһыныга коллективнай бөдөрөөт киллэрилэн баран [illegible] мөлтөөбүттэн, тустаах специалистар суолта биэрбэтахтэриттэн ыһылынна. Бөдөрөөттөспит коллективтарга ис хаһаайыстыбаннай ахсаан мөлтөхтүк киллэриллэр. Үлэ түмүгүн таһаарыыта бородуукуһуйаны оҥоруурга үлэ уонна материальнай ресурсалар туһаныллыылара ситэ учуоттаммакка, коллективтар хас биирдии чилиэннэрэ оҥу комчилиэнэ интэриэстээх буолуулара ситиһиллибэтэ. Эбэх үлэһиттэрдээх ыаннык фермаларыгар бөдөрөөт кыайан киллэриллибэтэ, ордук үүнүү ыһын охсуһар 3, ыччат сүөһүнү көрөр 4 эрэ звенона киллэрилиннэ. Ордук эбэх сүөһүнү көмөнүэн охторбут Эрилик Эристиин аатынан, «Чурапчы», «Мыҥдаҕаайы» совхозтар биирдии да звенону киллэрбэтилэр. Коллективнай бөдөрөөтү тэрийиҥэ таһаарыллыыт итэҕэстэрэ туоратыахха, бөдөрөөттэйин ордугун ойдотуохха. Быйыл бурдуку үүнүүрэр 6, сиилэстиэнэр 14, ыччат сүөһүнү интэр 10, сылгы интэр 16 звенолары бөдөрөөккэ киллэриэхтэхпит, 125 производственнай единицаҕа хаһаайыстыбаннай ахсаан сорудахтара тиэрдиллиэхэстэр.

Уон биириҥ пятилеткаҕа бурдуку үүнүүрүгэ, бааһына үлэтигэр хаалыыттан тахсыыбатыыт. Итиҥ сүрүн биричиинэтэ сөҥүү аҕыйаабар, айылҕа ыараханыгар буолбатах, бааһынаны оҥоруурга бөрөстуой агрономическай дьаһаллар толоруллубаттарыгар сытар. Гектар ахсаанын эккирэтиһии, хаачыстыбаҕа кыһаммат буолуу, мөлтөх хаачыстыбалаах сиэмэнэн ыһыы, минеральнай уоҕурдуулуу толору туһаммат буолуу сылларга салбанар. Итиҥ да иһин аастыт сылга бирдии гектартан 6,2 эрэ центнэр үүнүүнү хомуйдубут. Оттон «Чурапчы» совхоз 550 гектарга бурдукка анаан ыһыытыттан ыспыт сиэмэтин да хомуйбата.

Пятилетка бастакы сылларыттан сиилэстиэнэр звенолары маассабайдык тэрийэн 14—15 тыс. тоннаҕа тиийэ күөх маассаны угар буолбуппут. Ол эрээри калин 2 сылга көрдөрүүлэр мөлтөөтүлэр. Аастыт сайын 15 звеноттан 5-һэ эрэ сезоннаары былааннарын толордулар.

Үүммүт сылга бааһына үлэтигэр биилэнгиттэн чопчу дьаһаллары бэлиэтэнэн ОАПХ советыгар бигэргэтиэхха, ол туоллуутун кытаанах хонтуруолга ылыахха, специалистартан, хаһаайыстыбаннай салааччылартан көрдөбүлү күүһүрдүөххэ.

Ороҕуон общественнай ынах, сылгы сүөһү структуратыгар ийэ сүөһү ыраах бырыһыаҥынан республикаҕа биир ордук көрдөрүүлээх. Ол гынан баран сыл аайы ынахтан уонна тиэнэтэн адъас аҕыйах ньирэйи ылабыт.

Специалистар быһаарыыларынан, ынах сүөһү өлүүтүн 90 бырыһыанна куһаҕан көрүүттэн-харайыыттан тахсар. Өлүү уонсай ахсаанныгын торообуо 20 хонук иһигэр өлбүт ньирэй 45—54 бырыһыанын ылар. Маны тоҕо торуур буоларыгы субан суоҕуттан эрийэн эрдэтэн аная көрүүгэ туруорбаттан молтох туруктаах ньирэйдэр торуулэр. Сайыдыкка тахсыыга уонна кыстыкка киириигэ өлөр сүөһү ыччат сүөһү ньирэй олуттун биир сүрүн биричиинэтинэн совхозтарга ньирэйгэ, бороскуга анаалаах тутуулар суохтара буолла.

Тэрийдэххэ, үлэһиттэртэн эмиэтинэйин үрдэттахха сүөһү олуттун лаппа аччатыахха сөп. Итиҥ аастыт сылга сүөһү олуттун болтоноолор 85, сылгылар 57, соловьевтар 31, тоҕоонон аччаппыттара да көрдөрөр.

ССКП райкомун бюрота «Саха төрүөбүн биирдэ эмчиэрэптиэкэ интэххэ» диэн Хаҥалар отделениетын рабочайдарын үөнин ветеринарнай специалистарыгар ороҕуон барыа сүөскүттүөригэр, тыатын хаһаайыстыбатын специалистарыгар ыытыытын бириэстэ. Итиҥ сир аайы ойуохха, чопчу сорукта туруоруноохха.

Үлэ оҥорон таһаарыытын үрдэтэр, оҥоһуулар бородуукуйа бэйэтэ турар сыанатын чэпчэтэр сүрүн төһүүнэн техниканы үрдүк оҥорумтуолаахтык туһаныы буолар. Ол гынан баран, сыл түмүгүнэн төһө даҕаны условнай эталоннай гектары оҥоруу былаана толоруллубутун иһин, көрдөрүү урукку сыллартан туоруоллубута. От хомуурдар кыттыбыт биир трактор 166.7 тонна оту бэлэмнээтэ.

Биир үлэһит оҥорон таһаарыыта совхозтарга, отделениелэргэ эмиэ аҥыаҥы. Итиннэ кара маркстар субуруускайдартан 2 төгүл намыһах көрдөрүүлээхтэр. Эриликтэр биир киһиэхэ 17,8 тонна, Одьулуун отделениета 10,9 тонна оттоохтор. Оттон киниилэри кытары кэккэлэһэ сытар хатылыылар 24,1 тоннаны кэбистилэр. Базары үчүгэйдик сиһилии ыытан хаалыы биричиинэтин арыйан туоратыахха.

Ороҕуон промышленнай, производственнай уонна хаачыйар тэриллэрэ аастыт сылга бэйэлэрин материальнай-техническай базаларын бөдөргөтүүгэ, ыытыыт социалистическай эбэһээтэлистибэлэрин хаачыстыбалаахтык толоруурга дьулуурдаахтык үлэлэстилэр. Промышленнай уонна производственнай тэриллэрэ производствоны тэрийиини сорох оттуннан туоларан, үлэ дьиссиплинэтин бөдөргөтөн биирдии үлэһиккэ үлэ оҥорумтуотун үрдэтии былаанын аҕарталыылар. Нэһилиэннэ күннэтэ үүнэн иһэр материальнай, культурнай иҥэдьиныгын бары оттуннан хаачыйыыны туоларыыга былааннаах үлэлэр салбаннылар. Аастыт сылга үбүлэйин бары ханалларынан 5,7 мил. солк. тутар-таҥар үлэлэр ыытылыннылар, электроэнергиянан, электросвязь средстволарынан хаачыйыыны туоларыыга үлэлэр бардылар.

Ол эрээри аастыт сыл быыстарыгар «Якутсовхозстрой» Мехколонната, лесопункт ыраахтыынан толорботулар. Мехколоннаҕа үлэ дьиссиплинэтэ молтох, объектар бириэмэтэлэр тутуу [illegible] ылыныэн хаачыллыбаттар, уонсайынан, салаата иҥнэстэтик баар кыаҕы толору туһанан үлэлээбэт.

Промышленнай уонна производственнай тэриллэрэгэ билиҥ даҕаны хаһаайыстыбаннайа суох быһыы, ыһыы-توруу, тэрээһиннэ суох буолуу кэстүүлэр. Техника, оборудование толору туһаныллыбат, үлэлиир мөкөтө ардыгар наһаа кирдээх, үлэ дьиссиплинэтэ сатархай.

Нэһилиэктэрэ хаачыйар сорох тэриллэлэргэ итэҕэстэр сыллата хатылаан тахса туралар. Райпо бырабыылаанньата дэхсиитик үдэлиллэрин сигэстэтэ, нэһилиэктэрэ электросвязь средстволарынан эргиллэ суох хаачыйыыга, радиофикацилааһыыга, почтаны биириэмэтигэр тиэрдиигэ итэҕэстэр элбэхтэр. Коммунальниктар сэлиэнньэни тупсаран оҥоруу, ырааһырдыыга, нэһилиэнньэни иҥэр уунан хааччыйыыга, баанньыгы үлэлэтиигэ улахан итэҕэстэри таһаардылар. Итиннэ туоратыы ураты суолталаах сорун быһыытынан туруорулуохтаах.

Учууталлар, интэччилэр, эмтиир, культурнай-сырдатар тэриллэлэр уонна сүүт-силиэстийэ оргаанарын үлэһиттэрэ нэһилиэктэрэ, ыччаттары интэриэнэ-үөрэтиигэ, кинилэри билиннэн-хорутуннан сэбиилэһиигэ, сыныаллаанарын культурнайдык итаарыыга, духовнай сайдыыларын хааччыйыыга, дорообуйаларын арангаччылааһыыга кырата суох үлэни ыыталлар. Оскуола реформатын олохтоох киллэриигэ, эмтиир-сэрэтэр дьаһаллары ылыыга, культурнай-сырдатар үлэлэри туоларыыга өссө дьаныардаахтык турунуох тустаахпыт. Иннинитин интэр үлэни, быстах дьаһаллардыыны мунурдаммакка, научнайдык толкуйдаммыт, нэһилиэннэ бары арааттын хаһарга суоттаммыт ордук идейнэй-эстетическэй таһымнаах кэскиллээх калим былаанынан ыытыбыт эрдэхпиэр.

Ороҕуон совхозтара, промышленнай, производственнай уонна хааччыйар тэриллэлэрэ үлэ дьиссиплинатын бөдөргөтүүгэ ситэтэ суох үлэлиллэр. Хаһаайыстыбаннайа суох быһыы салбаннан тахса турар. Техниканы, оборудованиелары туһаныы молтох. Совхозтар тракторларын, автомашиналарын үстэн биирдэрэ үлэлэнэллэр. Ороҕуон инниин тэриллэлэригэр 174 тракторлар, 140 автомашиналар баалларын ордуннан котельнайдары таас чоҥунан дьаһайдык хааччыйыы кыаллыбат. Оттугу, электроэнергияны туһаныыга бородэк дьиҥнээхтик олохтоох илик.

Ороҕуон совхозтара, барыа үлэ коллективтара элбэх көрдөөҥ даталаргаах 1985 сылга үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэлэри ылыннылар. Былааннар, эбэһээтэлистибэлэр улахаттар эрээри толоруллар кыахталаахтар. Оҥуоха производство бастыҥнара төһүүнэн буолуохталаахтар.

Түмүгэр дакылаатчыт ССКП райкома, райсовет исполкома, комсомол райкома сайдыылаах социализм үлэтин фронтун көмөрдөөстара — производство бастыҥнара ороҕуон экономикатын уонна культурата өссө чэчирин сайдыытыгар күүстэрин хаарыстаабакка не сурахтэриттэн кыһаннан, айымныылаахтык үлэлиллэриигэр бэлэмнэнэллэрин биллэрдэ.

СЛЕТ КЫТТЫЫЛААХТАРЫН ЭТИИЛЭРИТТЭН

У. Н. АТЛАСОВА, Субуруускай аатынан совхоз профкомун председателэ:

—Совхоз аспыт сылга үүтү, эти өгөрүүгэ, государствоҕа туттарыыга, түүлэххэ, оту, сылаҕы совотуонкалаах ыыгыга балачча үрдүк кирдэрүүлэннэ. Сүөһү итиитин сүрүн хаачыстыбаннай көрдөрүүлэрэ түбүстүлэр. Ситиһиҥ торуттуонан хаалбаҥнаабат саставтаах коллективтар үөскээбиттэрэ буолла. Бастыҥнар коллективнай бадараанныгар киирдилэр. Ол эрээри киниилэр үтүө холобурдарыгар атыттары көҥүлэйбин ситэ-хото кыалла илик. Ол үрдүк кирбиилэри аҕыйахтар ситиспиттэриттэн да кэтэр. Быйыл бу итэҕэспитин туоратарга кыһаныахпыт.

М. Н. ПАВЛОВ, «Сельхозхимия» холбоһуун председателэ:

—ССКП КК алтынныстаабы (1984 с.) Пленума дойду мелиораторларын иннилэригэр сүүкэн соруктары турустарда. Биһиги холбоһукпут олору олоххо киллэриитигэр аспыт сылга үчүгэй онкул охсулунна. Былааннар барыы көрүүнэргэ эриэ-дэхси толорулуннулар. Сүрүн фондалары туһаныы 3 төгүл, үлэһит ааннэн хаачыллыы 2,5 төгүл улаатта. Коллективка туруктаах көрдөрүүнү ситиһэр механизаторлар эйбэн ыһаллар.

Ол эрээри быйылгы соруктар үлэ тэрээһинин, былааннаах ыыны тосту туһсарарбытын эрэйэллэр.

П. Н. АНДРЕЕВ, Нерюнгри куораттааҕы тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальника, делегация салайаччыта:

—Нерюнгри куорат рабочайдарыгар күнүгэ 1 мол. 200 тыһ. солк. тутуу ыытыллар, 528 тыһ. солк. промышленнай бородуукпутун өгөһүллэр. Беркакит—Томмот—Якутскай тимир суолун тутуу саҕаланна. «Золотинка» совхоз таба, «Нерюнгри» совхоз ынах сүөһү ыытыытыгар, оҕуруот аһын үүнэриигэр дьарыктаналлар. Олору тэҥэ 32 кэмэ хаһаайыстыба баар. Былырыыҥыттан сир өгөһүүтүнэн дьарыктанан эрэбит.

Эйиги оройуоннуттан кытта шефтэһиини салгыы кэҥэтиигэ куорат бары рабочай коллективтара ыҥыналлар. Сүөһү аҕыллыгын бөлөҕөрдөтөр, тиэйиигэ, үүнүүгэ хомуйууга мобильнай этэрээттэри, уҥаһыттэри ыытыы үтүө үгэскэ кубулуйда. Нерюнгриэптэр 1984 сылга 208 тыһ. солк. суумалаах промышленнай табаары тиэйэн аҕалан атыылаатылар. Шефтэһиини дуоҕабарынан кэлэр өттүгэр кэмэ көрүгэ эйбэтиллэрэ, өссө кэҥэтиллэрэ күүтүллэр.

К. К. РОМАНОВ, Дириҥ орто оскуолатын директора:

—Оскуола реформатын ситиһиилээхтик олохха киллэрэр кыах баарын, оройуон оскуолалара онуоха сөптөох баай опыты мунньумуттарын учууталлары аттестацыялааһын көрдөрдө. Бүгүн бөлөҕөнтөну өрдүк үөрэнээччиларын ыытыта, киниилэргэ үлэҕэ дьоҕуру ингэриигэ туһаайыахталаахпыт. Хас оскуола ахсын коммунистическай ыччат советтара тэриллэхтээхтэр, киниилэр председателлэриттэн совхозтар директордара, отделениелар управляющайдара бигэргэтиллэхтээхтэр. Олору тэрийиллэххэ. Биллиҥнэ үүнү сирдэрэ үлэ, уонна сиэмэлаах лаабырдарын базалара молтох, оскуолалары кытта дуоҕабардары түһэрэннин совхозтар салаталара эмиэ хойутаталлар.

М. М. СМИРНИКОВ, «Якутсельстрой» мехучастогын бөлүүтүннүүта:

—Мин үлэлиир 12 кыһиилэх бригаадам аспыт сылга 391,6 тыһ. солк. тутуулуу ыытан былаанын 156,6 бырыһыан толордо. Онон бөҕө кыһиэхэ оҥорон таһаарыыта 33,6 тыһ. солк. тэҥнэстэ. Бириигэдэбитигэр баһыйар үүспүт эдэрдэр, орто оскуоланы сайгардыы бүтэрбит дьон. Киниилэргэ наставниктарыынан баай опыттаах, үлэҕэ чахчы үтүө суобастаахтык сыһыаннаһар дьону анаабыппыт быһаарылаах өруоллаах.

Быйылгы былаан улахан. Оттон кыахпыт онно ситэ эпиэттэсбэт. Чуоллан, учаастак оройуон киниигэр саҥа таас спортзалы тутуутун хотөөр автокраннар, башеннай краннар суохтара атахтыыр. Эйбах тутуу совхозтарга ыытыллыара. Киниилэргэ онно үлэлиир тутуу бригаадаларыгар хаһаайыстыбалар үлэлиир, олорор усулуобуйаны тэрийэллэрэ, ыһаммыыны күүһүрдэллэрэ эрэйиллэр.

И. И. ЯКОВЛЕВ, «Мыҥдаҕаайы» совхоз парткомун секретара:

—Совхоз коллектива үлэ сүрүн көрүүнэригэр—үүтү, эти, түүлэҕи государствоҕа туттарыыга—сыллааҕы уонна пятилетка түөрт сылыгаааҕы соруктарын ситиһиилээхтик толордо. Сиртэн туруктаах үүнүү ылыллар буолла.

Үүммүт да сыл былааннара ситиһиилээхтик толоруллуохтарыгар мактиэнэн бастыҥнарбыт үрдүк көрдөрүүлэрэ, совхоз коллектива сүөһү кыстыыр оройуонна көрдөхсөбиллээх бөчүмны көтөҕөн үрдүк күүрэнньээхтик үлэлии сылдьара буолаллар.

НАДЕЖДА ДЬЯЧКОВСКАЯ, «Чурапчы» совхоз ыанньыксыта:

—Совхоз Сылаатааары отделениетын суоҕуһуттэрэ быйылгы кэрэ-бэлиэ событиелардаах сылы үлэҕэ балачча ситиһиилэрдээх саҕалаатылар. Ол иһигэр эмиэ үлэлиир «Чолбон» комсомольскай-ыччат фермам коллектива кыстык аспыт ыйдарын былааннарын эмиэ куоҕаран иһэр. Эдэрдэр совхозпут общественнай олоҕор активнайдык кытталлар. Ол курдук, «Эйэ, ыраах халлаан иһин!» диэн тэнэх сулустаах эстафета кохтоохтук ыытыллар. Фермабыт коллектива бэйэтин кэккэтигэр бинир дойдулаахтарбытын, Ара дойду Улуу сэриитин кыттыылаахтара В. И. Башарины, М. С. Трофимовы бочуоттаах чилиэннэриттэн ылбыта. Киниилэргэ аҕыллар хамнас Эйэ советскай фондуттан киллэриллиэҕэ.

НИКИФОР ОКОНЕШНИКОВ, «Мугудай» совхоз ыанньыксыта:

—Биһиги совхозпут Мугудайдаабы отделениета калин түөрт сылга эриэ-дэхси үлэлээн оройуонҕа субуруччу социалистическай куоталаһыны кыайыылаабынан таҕыста. Ситиһиилибит чинэтэргэ, өссө үрдүк кирбиилэри ылларга отделение хас биирдии суоҕуһуттэ дьулуһар. Ол эрээри үлэлиир усулуобуйабыт молтох. Хотоннорбут өлүс эргэрдилэр, тымныылаах, сиистээхтэр. Быһата, баҕаланх, дьулуурдаах эрэ буолан үлэлиибит. Никитин совхозпут салаатата туруулуу киэҥник ыытыллыа диэн эрэнэбит.

П. И. ИННОКЕНТЬЕВ, Эрилик Эристиин аатынан совхоз ыллаабынай зоотехника:

—Пятилетка түөрүс сылыгар совхоз коллектива производственнай былааннарын барыы көрүүнэриэн толордо уонна 1983 сыллааҕы көрдөрүүлэрин туһсарда. Өрдүк үрдүк көрдөрүү Ийэ дойду түүлэххэ саҕаһын толоруута ситиһилиннэ. Ол эрээри ынах сүөһү көҥүүнэн өлүүтэ элбэх. Ону быйыл иккі төгүл аччатар сорук турар. Ньирэй деловой тахсыыта намыһах. Ол кыратта 77 бырыһыаҥҥа тиэрдиллэхтээх. Үүт хаачыстыбатын туһсарыыта уонна государствоҕа туттарыллар ыччат сүөһү орто тыыннаах мөҥүаһынын улаатыннарыыта эмиэ ахсаабат бөлөҕөнтөбутун уурдахыытына сатанар.

Совхоз сыл ахтын ыраах үрэхтэргэ сылгыны уонна ынах сүөһүнү кыстыыр. Онуоха сөптөох базаны тэрийиигэ, производственнай объектары тутууга, саҥардыыта биэрэммит чончу бырайыак суох. Төрөө диэтэххэ, ол ОАПХ советынан кыайан кириэммэтэ, эрэйиллэр рекомендация өгөһүллүбэта.

В. В. ИГНАТЬЕВА, Аммаатаабы эргиэн предприятиетын продавеца:

—1984 сылга биһиги эргиэммит предприятиета оройуонҕа ыытыыны таһаарар үлэлээн эбэһээтэлистибэтин чинэтээхтик толордо. Оройуон эргиэнин үлэһиттэрэ улахан бөлөхтөнү сүөһүүтэри күннэтэ тутуулар таабардыыллар, аһыыр-уоттуур хаачыйыыны ууруллар. Ону быйыл салгыы кэҥэтиэхпит. Хас маҕаһыын ахсын суоҕуһут мунньуга, фермаларга долбуурдар үлэлиллэр. Оттон нэһиилэнньэ үүттэн өнөһуктары атыылаабын кэҥиир. Сэрии уонна үлэ ветераннарыгар сакаабынан дьиэлэригэр тиийэн атыылаабын олоктоохпо.

Ол эрээри табаары бириэмэтигэр тиэрдиигэ совхозтар транспортынан кемалэрэ өссө улаатыахтааҕа ыаллыбата. Мырылара тутуллар саҥа маҕаһыын быйыл үлэҕэ киирэрин кэтэһэбит. Табаары хараҕар саҥа тутуулларга эмиэ наадыйабыт.

Е. Ф. ПОПОВ, Субуруускай аатынан совхоз сылгыһыттарын звеньевойа:

—Оройуон совхозтарытар сылгы ыытыта ылар ирдэтэ улаатан иһэр. Онон бу салааҥа босхоломмут ветеринарнай үлэһиттэри тутар уолдьаста. Иккиһиэн, биэни ыаһыҥҥа, кыра да буоллар, үлэлэһэр былааннаахпыт. Онуоха дьоҕус цеховой бригаадаларын тэрийэр сөп этэ. Сылгыһыттар үлэлиир усулуобуйалара болҕомтону эрэйэр. Биһиги оннооҕор итии таҥаһынан хаачыллыбаппыт. Маныаха туһаанныах эргиэн тэриллэриигэр эрдэттэн сакаас оҥорор төрдө ыаллыбатый?

Мин салайар. коллективпай бадараанныгар үлэлиир Хатылыстаабы сылгыһыттарым звенота, кулун деловой тахсыытын киллэрэн туран, Улуу Кыайыы 40 сылын көрсө пятилеткаааҕы кирбиитин ылар эбэһээтэлистибэлээх. Ону толоруохпут.

Н. Н. ДЕМЬЯНОВ, «Чурапчы» совхоз суоҕуһута:

—Мин суоҕуну интенсивнэйдик төлөһүтүүгэ Мэҥэ-Хаҥалас оройуонун Байкалов аатынан совхозун опытынан үлэлэтиибин. Бастакы, 1981, сыллааҕы үлэм түмүгэ самай эте. Ыччат суоҕуну хас биирдиилэрин 313-түү кг төлөһүппүтүм. 1984 сылга государствоҕа биирдиилээ 402-лии кг үктүүр суоҕуҥаны туттардым. 100 бырыһыан наадаҕа бардылар. Бу—үс сылга саамай үрдүк көрдөрүүм. Хомойуох иһин, интенсивнэй уотуу оройуоннаа киэҥ сэҥэриини ыла илик. Маны кэҥэтии тэрийэр буоллар 1,5 саастаах тыһаҕастар хас биирдиилэрэ 350—400 кг үктүө этиллэр.

Суоҕ мунньах кыттыылаахтара оройуон үлэһиттэрин 1985 сылга социалистическай эбэһээтэлистибэлэрин бинир саалаан биирдэтиллэр.

Снимоктарга: үөһэттэн аллара—У. Н. Атласова, М. Н. Павлов, П. Н. Андреев, К. К. Романов, М. М. Смирников, И. И. Яковлев, хаҥастан уҥа диэки—Надежда Дьячковская, Никифор Оконешников, П. И. Иннокентьев, В. В. Игнатьева, Е. Ф. Попов уонна Н. Н. Демьянов.

Кинофестивальга кытынныбыт

Бу күннэргэ Владимир куоракка Улуу Кыайыы 40 сылыгар аналлаах үөрэнээччи кинолюбителлэр Бүтүн Россиятаадыы III кинофестивалларга ыытылынна. Онно барыта 52 түмсүүттэн 300-тэн таҥа оро кытыннка. Саха сиригэр Сылаҥ оруо оскуолатын иҥнэн үлэлиир «Тайҕа» киностудия эдэр операторлара Тарас Макаров, Тима Макаров уонна Саша Баишев кытыннылар, бэйэлэрин үлэлэрин көрдөрдүлэр.

Кинофестивальга ааныллыбыт үлэлэри РСФСР Үөрэҕин министиэрэ солбуйаччы Л. К. Беляевская председателлээх улахан састаантаах жюри көрдө. Киниилэр ортолорутар СССР Государственнай бириэмийэтин эмиэ тоҕуллаах лауреата, фронтовой кинооператор А. А. Лебедев, «Мосфильм» киностудиятын режиссера В. В. Крючков уо. д. а. баалар. Фестиваль аҕыллыытыгар тыл этэригэр Л. К. Беляевская эдэр кинооператордар үлэлэрин туһунан кэпсиригэр биһиги студиябытын эмиэ үчүгэй оттунан бэлиитэлээтэ. Жюри чилиэнэ, РСФСР Үөрэҕин министерствотын инспектора Н. И. Кучерева: «Саха сиригэр калбит «Тайҕа» киностудия үлэтин үчүгэйдик ыытар. Киниилэр эмтээх оттору уоратыналара, кинэ оторуутунан дьарыктаныылара ордук кэрэхсэбиллээх» диэтэ, Алексей Алексеевич Лебедев Ленинград блокадатын кэмигэр үлэнэ туһунан долгутуулаахтык кэпсээтэ, онно устубут лиэнтэлэрин көрдөрдө. Фронтовик-кинооператор оҕолорго туһаайан: «Фронтовиктары киниэҕэ ууруҥ, киниилэр хаһан да умнуллыбаттарын туһугар үлэлээн, үөрэҥиҥ» диэтэ.

Фестиваль кэмигэр элбэх киниилэри көрдүбүт, элбэхтэ үөрэммиппит. Биһиги ороҕорбут Аҥа дойду Улуу сэриитигэр элбэх бүөбүттэрга анаан Бэрэдэ тутулубут паамятниковыгы ыҥырбыттара, ону, сыныйалаан ааҕырын оҕолуттан лиэнтэлэрэ, «Сэрии ветераннара от үлэтигэр», «Кыһыны атаарыы» диэн киниилэрэ биһиэхэ биирэннилэр. Онон быйыл сатиниьэ Тбилиси куоракка ыытыллар кинофестивальга кыттар чиэстэнибит, Киев уонна Кубань куораттарга ыытыллар конкурстарга ыытылынныбыт.

Киниилэрбит саҥата суохтара итэҕэс быһыытынан баливеттэмэ, онуоха наадалаах элбэх суҕалара биэрдилэр. Итиннэ сибээстээн бу ыйга Якутскайтан В. П. Семенов биһиги оскуолабытыгар кэлэн лэдиэлэ устата эдэр кинооператордары киниэни хайдах саҥардарга үөрэтиэҕэ.

Фестиваль кэмигэр оҕолор Владимир уонна Суздаль куораттар кэрэ-бэлиэ миэстэлэриэн экскурсияҕа сыырыттылар. Нөрүөт историятыгар үйэ-саас тухары киирбит Владимир Мономах, Андрей Боголюбский, Александр Невский, төлөннөөх революционерлар М. В. Фрунзе, Н. Н. Растопчин, М. И. Лакин оҕолорбут, сылдьыбыт сирдэрин көрүү, дьикти өнөҕүүлээх былыргы тутуулар умнуллубат өйдөбүлү хаалардылар.

Е. МАКАРОВ.
«Тайҕа» киностудия салайаччыта.

Арыгылааһыны утары—сорунуулаахтык!

КОЛЛЕКТИВ БҮТТҮҮНҮН ДЬЫАЛАТА

Нэйилэвиньэни олох-дьаһах өнөтүнэн хаалларыллар производственнай управление үлэһиттэрин уоҕсай мунньаҕар «Общественнай бэрээдэги кэһии—арыгылааһын содула» диэн дакылаатты партийнай тэрилтэ секретаря П. М. Пермякова оҥордо. Дакылаатчыт коллективка общественнай бэрээдэк туругун сиҥилии ырытта, арыгылааһын аҥардас экономическай эрэ өттүнэн охсуулаах буолбатаҕын, арыгы дьаатытар ылларыы доруобуйа, ой-саная айыгыраһыныгар, олох-дьаһах, дьиэ-кэргэн сатарыйыытыгар тиэрдэрин чопчу холобурдарга олоҕуран тоҕоостоон бэлиитэлээтэ. Аллыыт сылга Чалкин уонна Владимиров диэн рабочайдар арыгылаан баран холуобунай буруйу оҥорон хаайыыга барбыттара, Дьячковскай Д. Д. уонна Пестряков П. И. буруйу оҥорон административнай миэрэҕэ тардыллыбыттара, 14 киһи милиция органнарынан тутуллубуттара.

—Биһиги сыахпытыгар үлэлиир Оконешников И. И. үлэлии сылгон арыгылыы баран хаалар. Коллективтан хас биирдии чилиэнин иҥин эпиэтиниэҥин күүһүрдүөхха,—диэтэ атах тангайын оҥорор, өрөмүөннүүр сыах үлэһиитэ М. Л. Карпов.

Комсомольская тэрилтэ секретаря иистэнньэҥ Мария Ефимова үлэ кэмигэр арыгылыыр дьоҥҥоон, ол күннэрин боруегуулуунан аҕаан туран, уоҥпускаларыттан көдүрэтэргэ, уон үһүс хамнастарын быһарга, чэпчэтиилэриҥэн, атын да оҥоҥон туһанар бырааптарын хаарчахтыырга этии киллэрдэ.

Коллективка үлэ кэмигэр арыгылааһын чахчыларын аахайбакка хаалар түбэлтэлэр баалларын. Профилактика совета эрдэлэрин курдук үлэлээбэт. Рейдэлэр, үлэ режимин тутуһууга хронометраждар утумнаахтык ыытыллыбаттар. Бу туһунан профком председателэ А. В. Куличкин этте. Итиннэ салгыы араатар арыгылааһыны утары коллектив бүттүүнэ турунара наадатын саанна.

—Итириэнт буолуу бирүүмэктэн саҕаланар диэллэрэ кырдьык. Ол-бу үөрүүнүкөтүүнү арыгылаах бэлиитэлээ-ка арыгы дьаатыгар ылларар. Онон эдэр дьон хара маҥнайгыттан маныаха сэрахтээхтик, өйдөөн-саная сыныйаныаллара наадаҕа,—диэтэ түүү бириигэдьиирэ И. И. Шестаков.

Бухгалтер В. В. Левина профилактика советын үчэтин күүһүрдэргэ этте. Итиннэ салгыы киин арыгыны атыылаһыыга олохтоммут лимит-кинилиэнэ бэрэбиэркэлэнэн ыытыллыбатынан киин көдьүүһэ кыратыгар, маныаха болҕомтону уурар наадатыгар тохтоото.

Мунньах арыгылааһыны утары охсуһуу дьаһалларын бэлиитинэр 5 пуунньах ууруллубут ыытылынна. Онно, чуолаан, бириигэдьиирдэр эпиэтиниэстэрин үрдэтэр, профилактика советын, табаарыстыы суут үлэлэрин күүһүрдэр туһунан этилиннэ.

С. ЯКОВЛЕВ,
профком чилиэнэ.

Мөгүдэй нэйилэгин ытык кырдьаҕаһа Петр Иванович Пермяков (сиимокка), тоҕо да бочуоттаах сыныйаланнга таҕыстар, Маралаайытаайы сибэх отделениетыгар почтальоннуур, сибэх өнөтүнэн бөҕүөлэк арҕаа баһыгар, Лыбынтахха уонна Куталаахха олороччулары хаччыйар.

Үлэ ветерана сельсовет исполкомун административнай комиссиятын председателин быһыытынан арыгылааһыны утары охсуһууга активнайдык кыттар. Буоллары турар быыбардарга киин участактаах быыбар комиссиятын чилиэнэ.

Редактор
А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Чурапчытаабы 13 №-дээх СПТУ К-701, Т-150 тракторлардары ыытар бырааба биэрэр уонна кылаабы үрдэтэр группаҕа үөрэнээччилэри ылар.

Үһүс кылаастаах тракторга бырааптаахтар уонна икки сылтан итэҕэһэ суох бөлдьохчо трактористыынан үлэлэбиттэр совхозтар ыытыыларынан ылыллаллар.

Үөрэхха ылыллыбыттар олорор дьаһанан, утуйар таҥаһынан, аҥылыгынан уонна стипендиянан хаччыллаллар.

Училище директорын аатыгар ыытар сайабылыанньаҕа маннык документтар сыныйыллаллар: совхоз үөрэхха ыытарын туһунан суруга, характеристика, тракторист удостоверениетын копията, кэргэттэрин туһунан испыраапка.

Үөрэхха киирэччи паспорын байытын кытта наадьа кэлэр.

Үөрэх 1985 сыл олунньу 1 күнүттэн саҕаланар.

СПТУ адырыһа: 678708, Чурапчы оройуона, Одьулуун сэлиэнньэтэ. Телефоннар: 21—104, 21—342.

ДИРЕКЦИЯ.

Оскуола олоҕо

Өйтэн суруйууга конкурс түмүктэннэ

Оройуон оскуолаларын VII—X кылаастарын үөрэнээччиэриэгэр «Мин ЭЛЭ иҥин кусластылыбын!» диэн тэмэҕа өйтэн суруйууга биллэриллибит конкурс түмүктэннэ.

Оройуоннаабы жюри барыта 52 үлэни көрдө. Мөгүдэй, Чурапчы орто, Чакыр, Хадаар, Соловьев аҥыс кылаастаах оскуолаларын үөрэнээччилэрэ конкурска активнайдык кыттыбыттарын бэлиитэхха сөп. Оттон Болтого аҥыс кылаастаах (үөрүүтэл Толстакова М. Е.), Сылаҥ (Евсеева Г. А., Макарова К. Т., Павлова А. В.), Одьулуун (Шишигина У. А., Федосеева И. М.) уонна Хайахсыт (Евграфова М. С., Оковешникова М. Е.) орто оскуолалара кыттыбатахтара итэҕэйиннэ сыаналаннга уонна иннинэ оттүгэр бу хатыламмата наада.

Оҕолор периодическай бэчээти, музейдар, бөйөбуой үөнкэ үлэрэ албан аат хосторуу уонна мунньуктарын, о. д. а. матырыйаалларын, политическай уонна уус-уран литератураны сатаан туһаналларын, бастын үлэһиттэрин, сэрии уонна үлэ ветераннарын кытта көрсүһүүлэрин, политическай акцияларга кыттыларын туһунан бэйэлэрин санааларын толорутук этэллэрин жюри ситиһии быһыытынан сыанаалаата.

Оҥ эрээри үлэлэр барыа эрин-дэхси үчүгэй буолбатахтар. Сорох үөрэнээччилэр бэриллибит теманы ситэ арыйбатахтар, атынна туораабыан баар. Оскуолалардаабы жюриилэр үөрэнээччилэр буочардарыгар, үлэни бэрэбиэркэлээһиннэгэ болҕомтолорун ууруллара наада.

Кылаастарынан бастакы миэстэни ылылар орто оскуолаларга: Марианна Тоскина (X кылаас, Чурапчы), Марианна Макарова (IX, Чурапчы), Таня Пинигина (VIII, Чурапчы), Захида Аушева (VII, Чурапчы), аҥыс кылаастаахтарга: Афоня Петров (VIII, Чурапчы), Аня Мохначевская (VII, Соловьев), Саргылана Титова (VII, Хадаар).

А. ПЕРЕВАЛОВА,
оройуоннаабы методкабинет методиста.

ИЙЭ АЙЫЛҔАБЫТ БАРАХСАН

«Кыһыны хаҥыакка бэчээттэммит «Хаврыаннаах хамна күөх тыабытын...» ыстатыйаны дьүүлэһиигэ биһиги оскуолабытыгар 101 үөрэнээччи кытыннка.

Конференцияны «Кордеччуо» кулуун командира, IX кылаас үөрэнээччитэ Гоша Макаров салайда. Тэрээһинигэ - уруутаабыт Е. Д. Макаров улаханнык комолосте.

10 үөрэнээччи бэйэлэрин санааларын атастастылар. Оҕолор ордук Марианна Михайлова этиитин сөбүлээтилэр. Киин тоҕоостуу Аммаатын кэрэ костүүмүнэн мунура суох таптыырын туһунан бэрт ураныык кэпсээтэ. Мэктиэтигэр биһиги Амма кытылыгар үммүт уот кыһыл сардааналары, ирус түгэҕэ дьэрэлиэ сытар дьэҥкир уутун көрө олорор курдук саныыбыт. Итиннэ кэрэни, үчүгэйи хайа киһи кирпитэ, алдьата сорунуоай? Марианна оҕолору айылҕаны харыстыырга ыҥырда.

Тыл эпиэт атын да оҕолор айылҕаны харыстыыр наадалаахтыын, айылҕа биһиги баайбыт-дуолбут буоларын чорботон бэлиитэтилэр, сорох туктэри быһылоры критикалаабыттар. Холобур, бэйэбит биһүөлэкпит анныгар ыраах уутун ардыгар харыстаабат курдук туттуу, күөх айылҕаны алдьатыы, кэртитин чахчылара кэстүүлэнилиннэр.

Оҕолор, ити курдук кэпсэтиһэн баран, түөрт пуунньах уураах ылыннылар. Онно, чуолаан, отуоҕы алдьатыыны боппоруоска, Уйун Күөл уутун харыстыыр туһугар күүгүнгү уонна сааскы ыйдарга ыраастаабыт үлэлэрин ыытарга, нэйилэвиньэ ортотугар айылҕа харыстыбыыгар ыытыллар үлэлэргэ активнайдык кыттарга диэн этиллиннэ. Бу боппуруоска саас, мууе устарга, сельскэй Культура дьиэтигэр тороппуттэрэ кытта холбоһуктаах конференцияны ыытарга быһаарылынна.

Саргы АРЕПИНА.
Сылаҥ.

Сылаҥ орто оскуолатыгар пионерлар, октябрьоноктар ортолорутар үлэни тэрийэргэ производственнай бааһаатайдар Анна Дружинова, Лена Лебедева уонна Мария Макарова элбэх көмөлөөх оҕоолоор. Кыргыстар пионерскай, октябрятскай сбордары ыыталлар, оҕолору пионерга, ЫБСЛКС көмөлөөтигэр киирэргэ бэлэмнииллэр, саҥа ырыалары, үгүгүүлэри, араас оонньуулары үөрэтэллэр. Октябрьоноктарга уруок аахтарыытын эмиэ киниилэр тэрийэллэр, тэтэрээттэрин бэрэбиэркэлиллэр, Сарсыарда ахсын оскуолаҕа кэлэн физзарядканы оҥоторуоллар.

Производственнай бааһаатайдар быйылгыттан комсомольскай актив оскуолатын үлэлэтэр былаанчаахтар. Бу күннэргэ Улуу Кыайыы 40 сылга туолуутугар анаммыах патриотическай ырыа конкурсун ыытарга бэлэмнэнэллэр.

С. РОМАНОВА,
старшай пионер-бааһаатай.

САҺА ОЛОХ ТЫАБЫТЫН ИЛИ ЭЛИЭТИНЭЭҢ КҮҮҺҮРДҮӨХХЭ,—ДИЭТЭ АТАХ ТАҢАЙЫН ОҢОРОР, ӨРӨМУЕННҮҮР СЫАХ ҮЛЭҺИТЭ М. Л. КАРПОВ.

ПРОИЗВОДСТВЕННАЙ БАҺААТАЙДАР

БИҺИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-332. отделлар—21-265, уоҕсай 21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ № ЗАКАЗА 11. с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3455.